

til den offentlige Mening, og det er altsaa nu, igjennem den offentlige Discussion, at Enhver maa svare for sig. Det er dette, jeg nu for mit Vedkommende skal forsøge, ved at berøre de tvende Hovedpunkter, deels den norske Hypothekforening, der stod under Indenrigsministerens Control, og deels Forholdet til en i Sagen dybt impliceret Embedsmand under Indenrigsministeriet. Hvad Hypothekforeningen angaaer, er dens Stiftelse og Anerkjendelse af Staten foregaaet før min Indtrædelse i Ministeriet. Der bestod dengang i Sylland et velsunderet, med Kyndighed og Samvittighedsfuldhed forvaltet Creditinstitut for jydde Landeieendomsbesiddere, og da det ikke opværede med egne Midler, kunde det yde disse al den Credit, de ønskede, indenfor de Grændser, som ikke ustraffet kunde overskrides, nemlig at Vedkommende kunde tilbyde tilbørlig Sikkerhed, og at Pengemarkedet var istand til at modtage de udstedte Obligationer. Der var derfor i Sylland, hvor jeg dengang opholdt mig, ikke mindste Tvivl om, at naar man ved Siden deraf stiftede en ny Creditanstalt, tilsigtedes derved kun at opnaae Raan ud over den Grændse, hvor der kunde staffles forsvarlig Sikkerhed, og jeg har derfor beklaget, at Staten ved at stadfæste Hypothekforeningen fremme saadanne Bestræbelser. Dog skal jeg strax bemærke, at de i Loven af 20de Juni 1850 indeholdte Negler vare saa uslydbestgjørende og sværende, at jeg vel kan tænke mig, at den daværende Indenrigsminister ikke har anseet sig berettiget til at nægte en saadan Forening Anerkjendelse, naar de yderst tarvelige og yderst utilstrækkelige — og derfor ogsaa ved den senere Lovgivning stærpe — Betingelser vare opfyldte. I hvert Fald viste det sig snart, at den jydde Hypothekforening ikke kunde opfylde selv de tarvelige Fordringer i dens af Indenrigsministeriet stadfæstede Statuter, og da jeg tiltraadte Indenrigsministeriet, var dette alt i fuld Krig med denne Anstalt. Jeg blev saaledes strax kaldet til at gjøre bestemte Fordringer gjældende om Statuternes Overholdelse, og, da Bestyrelsen fremturedede i statutstridig Fremgangsmaade, var der ikke lebnat Ministeriet Andet end at benytte det eneste Tvangsmiddel, det havde, nemlig ved offentlig Bekjendtgjørelse at fratage dette In-

stitut de offentlige Begunstigelses, hvorpaa det var begrundet — thi ligesom at ophæve det, laa ikke i Ministeriets Magt —. At Selfabet derved fuldstændigt var unddraget Ministeriets Control, var en meget uheldig Omstændighed, thi det var netop i Henhold til den offentlige Control og i Tillid til Statens moralske Garantier, at den havde fundet Kjøbere for sine Obligationer, deriblandt ogsaa selve Statskassen, ligesom det er bekjendt, at en større Creditanstalt i Kjøbenhavn er stærkt engageret med den. Det er beklageligt, at vedkommende Bestyrere ikke have skjønnet, at det var et temmeligt uheldigt Papir; men jeg troer, at de maa kunne svare, at da det var et Papir, der er udstedt af en Anstalt under Regjeringens Control, maatte man forudsætte, at det var godt. Altsaa selv for Statskassen og offentlige Instituter har det haft beklagelige Virkninger, og endnu mere forderveligt er det, at det har virket nedbrudende paa den offentlige Credit og Tillro, navnlig for en Landsdeel, der i lang Tid havde været hemmet i sine Fremskridt, netop paa Grund af Creditløshed, og som nu havde begyndt at vinde Tillro. Jeg troer ogsaa, at det var en Ulykke, at Hypothekforeningen blev stiftet; men deri har jeg ingen Deel, og jeg har gjort, hvad der stod i min Magt, for at standse dens uheldige Virkninger og saavidt muligt at fralægge Staten al Medansvarlighed for, hvad der skete. Jeg tiltraadte Bestyrelsen at benytte den Vej, som jeg strax, efterat jeg var kommen ind i Ministeriet, havde anvist en Creditanstalt af langt større Omfang og Bestyrelse, nemlig de norske Kjøbstæders Creditforening, hvor det lykkedes uden nogen som helst Afvigelse fra de lovlige Former — der var Tale om særlig Lov, Moratorier, og Gud veed hvad — blot ved den bestaaende Retsforfatnings egne Midler, at fikke Creditorerne, der ikke havde Deel eller Stemme i Bestyrelsen, den fulde Hjælpelse af de Activer, der vare tilstede, og ved deres frie Samtykke til en Suspension af den aarlige Inddragning at fikke dem en regelmæssig Renteudbetaling, og ved Siden deraf at staffe Eierne af Pantterne i Kjøbstæderne taaleligere Vilkaar end dem, de ad statutmæssig Vej kunde opnaae, og som for en stor Deel af dem vilde have